

Tekst 11 (uden for emnet)

Bo Green Jensen: ”Prinsesse Aura og maskinens sjæl”

Novelle, 1983

Prinsesse Aura og maskinens sjæl

1 - Det mest skræmmende perspektiv er imidlertid ikke automatiseringen som sådan, sagde den ældre mand, som talte inde i fjernsynet. Et eller andet indslag i de evindelige debatprogrammer, som den antikverede TV-ledelse insisterede på at plage seerne med. Altid skarpe eksperter med tykke briller og store munde, som talte og talte og ikke ane-
5 de en skid om noget som helst.

- Det er heller ikke ensretningen. Det er heller ikke arbejdsløsheden, som uundgåeligt følger så gennemgribende rationaliseringsprocesser. Det værste er det, som sker med vores hoveder. Det gælder især de unge. Det er noget andet for os andre, der har kendt en verden uden computere, uden denne... ja, jeg vil næsten sige denne nye dimension.

10 - Du gode, tænkte Torben og så på sine forældre, som begge stirrede fast på den talende mand. Stuen henlå i tusmørke. Der stod kopper på sofabordet og ved siden af farens lænestol lå dagens Ekstra-Bladet opslået på TV-programmet. Han fattede ikke, at hans forældre gad at sidde og gennemtæske de samme trætte, danske programmer aften efter aften, når fjernsynet rent faktisk var udstyret med maksimal kanalkapacitet og kunne
15 indfange sådan noget som 100 stationer fra hele Europa. Alligevel sad de dag efter dag og åd den samme vælling af ældgamle film, intetsigende talkshows og pinlige underholdningsprogrammer. De sagde, at det skyldtes sproget. De kunne ikke følge med i det udenlandske. Det måtte de, når Torben skulle være ærlig, helt selv om. Han kunne alligevel ikke holde ud at sidde og høre på deres pladder, som i sig selv var meget tilforladeligt - resumeer af dagens gang osv. - men som havde en uudholdelig evne til at gen-
20 tage sig selv. Præcis som mundene i TV. Præcis som mundene i skolen. Præcis som det der skete udenfor. Man kendte det til kvalmegrænsen. Det samme og det samme og det samme. Ikke som i Tara, hvor der skete noget nyt hver dag og hvor tingene betød noget. For alvor.

25 - Disse spil, disse skærme og hele denne opløsning af tidsbegrebet har skabt en slags bagland i bevidstheden, en alternativ virkelighed, som man kan tænde og slukke for efter behag og som aldrig stiller krav. Her er der slotte og drager, prinser og prinsesser, mystiske ringe og magiske sten, altsammen placeret i en forløren middelalder eller urtid, som aldrig har været og aldrig vil være til, men som foregår her og nu i vore børns hoveder. For det er børnene, som jeg taler om. Os lader spillene kolde. De er noget, som ame-
30 rikanerne har opfundet for at tjene flere penge, fordi amerikanerne nu engang gør den slags. Og vi er for gamle. Vi kan ikke engang kode os ind i disse parallelle verdener.

- Jo, sagde den skæggede programvært, som ikke hørte efter og først og fremmest var bange for at kede. Men er det ikke altsammen bare en ny version af de gamle spil?

35 - For os er virkeligheden virkeligheden, fortsatte eksperten, en mand som følte dybt for sit emne, uden at lade sig distrahere. Det er noget andet med vores børn, og jeg tør slet ikke tænke på hvad der sker, hvis denne udvikling fortsætter, mens vores børn får børn og børnebørn. Til sidst vil vi være en hel verden, der sidder bøjet over kontrolbokse

foran flimrende skærme, der tikker og flakser og sender døgnnet rundt. Det begynder
40 måske med Conan Barbaren. Det ender med slutspil, hvor verdener fødes og forsvin-
der, mens fingrene trykker nye frem. Altid mere, flere, større, længere. Jeg tror ikke, at
nogen for alvor gør sig omfanget af disse skred i bevidstheden klart. Vi er ved at slette
vor historie. Vi er ved at fostre en generation, der hverken kan tænke eller handle eller
føle, kun se.

45 - Skal vi ikke se, om der er noget andet, spurgte Torben.

- Sh, sagde faren. Jeg synes, det er meget godt.

- Vi må nok erkende, at kannibalgaksen er en realitet, sagde manden og så lige ind i
kameraet. Vi er begyndt at æde hinanden. Tidligere gjorde vi det i krige og kriser. Nu
gør vi det på TV-skærme. Et tryk og vi er til. Et tryk til og vi forsvinder. Forskellen er,
50 at det ikke gør ondt mere. Det er blevet så let. Man kan sige, at vi har ophævet virkelig-
heden. Den findes ikke mere.

Eksperten lænede sig tilbage og så tilfreds ud. Studieværten rømmede sig og smilte und-
skyldende ud til folket. Torbens forældre sagde ingenting, så ikke væk fra skærmen, men
ventede på den næste ærede taler med helt åbne øjne.

55 - Jeg går ind til mig selv, sagde Torben og gik ind til sig selv.

- Gør du det, min dreng, hørte han sin mor sige.

I Tara er der bjerge og skove og sletter og slotte. Der er ørkener, der strækker sig så langt
øjet rækker. Der er jungler så duftende og frodige, at sanserne næsten gør ondt. Der er
dybe floder, som hjertet forsvinder i. Der er to sole og den ene går aldrig ned. Det er et
60 smukt land, men et farligt land. Aldrig så snart har man fældet dragen eller dræbt den
sorte ridder, før endnu en faldlem sender én ned i mørket, hvor de hvide dværge lever,
eller endnu en mur styrter sammen over én, fordi den onde troldmand, der bor helt alene
i de fjerne blå bjerge på kanten af verden, altid arbejder på sin plan om at omstyrte Tara
og generobre Kraften. Kraften sidder i ringen, som Kong Luxor bærer på sin finger. For
65 mange år siden - flere end nogen levende sjæl kan tælle eller huske - kæmpede brødrene
Luxor og Niger om magten i Tara. Luxor ville det gode for landet og folket. Niger ville
mørket og trældommen. I et altomfattende slag, som man stadig taler lavt om i hytter og
haller, kæmpede lysets riddere mod mørkets og vandt. Siden da har der hersket orden i
Tara, men man kan aldrig vide sig sikker, for Niger har aldrig opgivet at generobre rin-
70 gen. Hans stadige plan er at bortføre Luxors datter, Prinsesse Aura, så han kan kræve
ringen i løsesum. Flere gange er det næsten lykkedes ham, men hver gang har Torben -
med sit sværd og sin lanse og sin hvide ganger¹ - afværget anslagene med sikre tryk på
boksens knapper. Kong Luxor sætter Torben højt. Det samme gør hans datter. Aura og
Torben er elskende. De taler om at trolove sig².

75 Prinsesse Aura er den smukkeste kvinde i verden. Hun er perfekt, den fuldkomne kvin-
de. Hun har langt, gyldent hår og store, tunge bryster. Hun går altid klædt i hvidt. Hen-
des kys efterlader små røde munde på hans hud. Han kan lytte til hendes pludren i time-
vis. Hun er alt det, som piger ikke er i virkeligheden. Radmagre strigler med bumser og

¹ ganger: hest

² trolove sig: forlove sig

dårlig ånde. Tyggegummi i hovedet. Han ville ikke røre dem med en ildtang, denne ædle
80 ridder Torben.

I det hele taget keder Urbanplanen ham. En park af hvide boligblokke, som selv i det
begyndende forfald er identiske, hvor opgange og stier er så ens, at man må give dem
maleriske navne og sætte små symboler op, så også børn og fulde folk kan finde hjem.
Her er der hverken bjerge eller skove eller sletter eller slotte. Her er der den tre-værelses
85 lejlighed, som han bor i sammen med sin far og mor, og der er den skole, som han tra-
sker hen til hver morgen og hjem fra hver eftermiddag, ikke fordi han har lyst, men for-
di han skal. Der er visse ting, man skal, Det er også i orden. Når bare man kan komme
hjem bagefter og tage til Tara, hvor tingene sker og betyder noget. For alvor.

Inde på sit værelse, omsider i sikkerhed efter endnu en dag (op syv, i skole otte, hjem
90 tre, i boblehallen sammen med Preben, hjem at spise klokken seks, med bussen ind til
byen for at nå 7-forestillingen af »Hårde hug til strenge drenge«, en Big Mac at sige god-
nat på og så hjem til voksfigurerne), sætter han sig til rette med boks og skærm.

Sommetider behøver han næsten ikke skærmen. Sommetider er det som om, at han
befinder sig i selve maskinens sjæl og ikke blot spiller spillet, men lever det. Når han
95 drømmer om natten, drømmer han om Tara. Det er det, han bedst kan lide. Når Tara
kommer helt af sig selv.

Han låser sig ind i forløbet. Han skynder sig gennem skoven, forbi de dybe floder og
spilder ikke megen tid på at nedkæmpe det baghold, som Niger naturligvis har lagt på
hans vej. Det her er rutine. Han skynder sig mod slottet. Han ved, at Prinsesse Aura ven-
100 ter (sammen med sine hofdamer, hvoraf den ene, Jomfru Lucie, er tavst og ulykkeligt
forelsket i ham, hvilket Torben ved og synes om, selv om han aldrig kunne finde på at
svigte Prinsesse Aura - hvis tingene bliver for indviklede, kan han altid trykke Lucie ud
af spillet) i den lille lund ved slotskapellet. Prinsesse Aura tager godt imod ham. Hun
ved, at hun skylder ham sit liv.

105 - Det er mærkeligt med den dreng, siger moren til faren i stuen, da der er pause før sid-
ste TV-avis.

- Hvad er det der er mærkeligt, siger faren uden at se væk fra teleteksten, som resumerer
dagens bevægelser. Det er tredje gang inden for fem timer, at han lader sig orientere. Det
er muligt, at alting er én stor forvirring, men man skylder sig selv at følge med.

110 - Man ser næsten aldrig noget til ham efterhånden. Enten er han ikke hjemme eller også
sidder han inde hos sig selv og trykker på den forbandede boks, siger moren, der ynder
at krydre sit ordvalg med milde eder, når hun vil påkalde sig ægtefællens endog meget
træge opmærksomhed. De har været gift i enogtyve år og kan stadig sidde i stue sam-
men. Det er det, man kalder kærlighed.

115 - Nå, ja, han går vel og passer sig selv. Det er der ikke noget galt i. Torben er en god
dreng. Ham er der ikke noget i vejen med.

Faren har nu slukket for fjernsynet og der er blevet stille i stuen. Efterhånden som ører-
ne vænner sig til tomrummet, begynder de at opfange signaler fra Tara, de små elek-
troniske lyde, som kommer inde fra Torbens værelse. Det værste er den melodistump,

120 som spillet gentager i det uendelige, når der ikke tages andet ind. Den driver moren til vanvid. Faktisk er det koret fra Beethovens niende symfoni i fastmotion, arrangeret for computerchips. Hvad ophavsmanden ville have ment om denne ekstreme demokratisering af sit u dødelige mesterværk, kan man kun gisne om. Han ville muligvis have elsket den. Han ville muligvis have hadet den. Måske ville han være ligeglad, når blot han fik 125 honoraret. Det kan også være lige meget. Det er ikke aktuelt.

- Det er det der spil, Tara, som han spiller hele tiden. Jeg fatter det ikke. Han laver aldrig andet. Det er til at blive skør af.

Moren tilhører det slægtled, som lige præcis er ét år for gammelt til at vide, hvad spillene egentlig går ud på. I den nye tid er hun analfabet. Hun kan ikke tale med maskinerne 130 og det er ikke så lidt af et handicap efterhånden. Det eneste »Tara«, som hun kender, er det fra Margaret Mitchells Borte med blæsten. Hun kan ikke vide det, men faktisk er det selvsamme fiktive kilde, der i sin tid inspirerede spillet opfinder, en professionel spil-designer i firmaet Megatronics. Inc., Chicago, Illinois. Det tog ham nøjagtigt fire timer at konstruere Tara, en fredag efter frokost i 1984. Han tog simpelt hen tværsommen 135 af sine egne dagdrømme, parrede dem med døgnets tegneserier og sin egen barndoms eftermiddagsforestillinger. Resultatet var Tara, som siden har gået sin sejrsgang over hele den vestlige verden. På fire kontinenter sidder unge mænd og bejler til Prinsesse Aura på computer-esperanto. Den nye tid er en lykkelig tid. Man blander sig ikke i hinandens tankeverdener. Man har hver sit spil. Man har ikke brug for andre.

140 - Nå, ja, siger faren træt efter sin dag (op syv, på kontoret otte, hjem halv fem, spise, ordne regninger, se fjernsyn), vi andre havde vel vores i sin tid. Skal vi ikke se at komme i seng? Jeg har en hård dag i morgen.

- Bevares, sukker moren (op halv syv, lave morgenmad, på kontoret otte, købe ind, hjem halv seks, lave mad og spise, ordne regninger, se fjernsyn), men jeg kan alligevel ikke 145 lide det. Det er som om, at man ikke kender sin egen søn.

- Sådan er det jo, min egen. Ungerne flyver fra reden, som man siger, og desuden er der tiden. Det er jo ikke som dengang vi var børn.

- Nej, det har du sandelig ret i, siger moren, der som guldløkket barn i Brøndbyerne drømte om en helt anderledes lysende fremtid. Hun har dog lært sig ikke at klage, hvilket som bekendt er vejen frem her i livet. Rutinen med disse rum, dette arbejde, denne 150 dreng og denne mand (med topmave og tobaksånde, men altid til at stole på) har måske ikke meget med lykken på billeder at gøre, men hvad har egentlig det? Så længe man kan klare sig, er det godt nok. Så længe man har sit gode helbred, skal man ikke klage.

I sengen ligger de ryg mod ryg og drømmer hver for sig om døden.

155 Torben drømmer om Tara. Hans urradio begynder at spille lidt i syv, blide strygere fra en koncertsal i Amerika, men han kan næsten ikke vågne. Han har heller ikke lyst. Han har været i Tara hele natten og det har aldrig været bedre. Han har aldrig set Aura så varm og åben. Han har aldrig været så langt inde i maskinens sjæl. Han har ikke lyst til at stå op. Han vil hellere ind i spillet igen.

160 Selv ude under bruseren, mens vandet kommer prikkende i stråler og kaskader, har han svært ved at forlade drømmen. Han vil ikke hen i skolen og høre om ligegyldige bonde-

opstande i århundreder, som for længst er gået i den store glemmebog. Han vil hellere hjem til Tara. I spejlet er det hvide i hans øjne helt klart og uden røde streger. Han er en pæn dreng, en ren dreng, en god dreng. Han glæder sig til den dag, som uundgåeligt må¹⁶⁵ komme, hvor vi omsider kan taste os selv ud af livet og ind i maskinen. Hvor tingene sker og betyder noget.

For alvor.